TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA:
Yksi vuosikerta . . . $5.50 Kuusi kuukautta $3.00
Kolme kuukautta . . $1.60 Yksi kuukausi 60
CANADAAN:
1 vuosikerta $7.00; 6 kuukautta $3.75; 3 kuukautta $2.00
SUOMEEN JA ULKOMAILLE:
Yksi vuosikerta . . . . . $8.50 Kuusi kuukautta $4.50
SUBSCRIPTION RATES IN THE UNITED STATES:
One Year . . . . . $5.50 Three Months $1.60
Six Months . . . . . $3.00 One Month 60

TOVERI

LÄNNEN SUOMALAISEN TYÖVÄESTÖN ÄÄNENKANNATTAJA

ILMOTUSHINNAT: Kihlaus- ja vihkimä-ilmotukset $3.00 kerta, $5 kaksi kertaa tavallista kokoa ja suuremmat ilmotukset 70c palstatuumalta. Syntymä-, nimenmuutos- ja kiitoslause-ilmotukset $2 kerta, $3.50 kaksi kertaa tavallista kokoa. Kuoleman-ilmotukset $3 kerta ilman värsyä ja $1 lisämaksua jokaiselta värsyltä ja kiitoslauseesta. Halutaan-tieto-ilmotukset, korkeintaan 30 sanaa, $1 kerta, kolme kertaa $2. Naima- ja avioero-ilmotukset, korkeintaan 75 sanaa, $4 kerta, kaksi kertaa $7. Suuremmista yhteisilmotuksista tilan mukaan 70c tuuma. Ilmotukset tekstin joukossa (paikkakunta-uutisilmotukset) $1.20 tuuma eli 15c rivi, ladottu 8 pointin kirjasimilla.—Kaikki muut lyhytaikaiset ilmotukset 70c tuuma; 3 kuukauden sopimuksella 60c tuuma; 6 kuukauden sopimuksella 50c tuuma. Satunnaisia ilmotuksia tulee rahan seurata mukana. Suomennostyö vapaasti.

No. 176 Perjantaina, Heinäkuun 29 p.—Friday, July 29th. 1921.—NELJÄSTOISTA VUOSIKERTA.—VOL. XIV

TYÖVÄEESTÖN OLOT CHILESSÄKIN YHTÄ KURJAT KUIN MUUALLAKIN

Amerikalaiset, englantilaiset ja saksalaiset imperialistit sortavat ja orjuuttavat työväestöä kotimaisen hallituksen pistinten suojissa

Astorialainen nuorimies, Ernest Heikka on merimies. Äskettäin hän saapui kotiaan Tacomasta, Wash., mihin hän oli saapunut Etelä-Amerikasta, oltuaan reissulla noin seitsemän kuukautta. Sattumalta tapasimme Heikan kadulla heti sen jälkeen kun hän oli tänne saapunut, ja hän kertoi kokemuksistaan ja havainnoistaan tuolla reissulla yhtä ja toista, joka ansaitsee tulla lehtemme lukijain tietoon.

Ernest Heikka pestautui "Culburra"-nimiseen moottorilaivaan Portlandissa tämän vuoden alussa. Laiva läksi Portlandista tammik. 4 p:nä puutavaralastissa, matkan määränä ollen Chile, Etelä-Amerikassa. Laivan saavuttua Antofagasta-nimiseen satamakaupunkiin, purettiin lasti. Mutta samaan aikaan oli saman komppanian eräs toinen laiva tehnyt merellä haaksirikon ja se saattoi komppanian asiat sille kannalle, että se teki vararikon. Seurauksena oli, että komppanian pääkonttorista ilmotettiin Antofagastassa olevalle asiamiehelle, että lopettaa siellä olevan laivan miehille ruuan antamisen ja yleensä miehistä huolehtimisen. Ja sitten saivat miehet jäädä toimettomina odottamaan konkurssipesän selvitystä, jota odottamista kestikin, ei vähempää kuin 114 päivää. Tällä aikaa miehet olivat huonossa asemassa. He saivat kyllä asua laivassa, mutta heille ei annettu laivayhtiön puolesta ruokaa eikä rahaa. Miehet koettivat kaikkensa, pitääkseen hengen itsessään, jota nälkäkuolema uhkasi. He myivät pikkutavaroitaan ja vaatteitaan saadakseen rahaa, millä ostaa ruokaa, mutta siitä ei paljoa herunut. Amerikalaisia kun olivat melkein kaikki, kääntyivät he siellä olevan Yhdysvaltain konsulin puoleen avunpyynnöllä. Mutta kaikkiin heidän pyyntöihinsä ja kyselyihinsä, kertoo Heikka, konsuli antoi välteleviä vastauksia ja loppujen lopuksi eivät he häneltä saaneet mitään apua. Vihdoin saivat miehet niin paljon aikaan, että eräs chilelainen ruokatavarakauppa alkoi antaa heille luotolla tavaraa. Sen jälkeen miehiltä suurin puute poistui.

Sitten vihdoinkin konkurssipesässä asiat oli saatu selville ja miehet päästivät laivasta pois. Heidät toimitettiin erääseen toiseen laivaan, jonka omisti eri komppania. Laiva otti lastikseen tunnetun yhdysvaltalaisen Anaconda kaivoskomppanian kaivattamaa kuparia Calderasta, Chilestä ja purjehti Tacomaan, johon laiva saapui tämän kuun 26 p. Siellä vasta maksettiin miehille palkka, siltäkin ajalta, jonka he olivat odottaneet ja kärsineet puutetta. Kaikki laivan miehistä eivät kylläkään olleet saaneet läheskään kaikkia, minkä he olisivat olleet saapia, olipa useilta jäänyt satoja dollareita saamatta. Mutta minkäs niille sitten mahtaa merimies, sillä komppanioilla on niin monta valttia puolellaan.

Taloudellinen kriisi vaikuttaa Chileenkin.

Edelleen Heikka kertoi, että heidän Chilessä ollessaan maan teollisuuslaitokset, tehtaat ja kaivannot olivat miltei kaikki seisauksissa. Työttömiä niin ollen oli paljon ja niiden asema oli kurja. Kaivoskomppaniat olivat värvänneet suuren joukon työläisiä maan eteläosasta ja kun kaivokset pantiin seisomaan, joutuivat komppaniat kuljettamaan työläiset takasin kotipaikoilleen. Työläisten siirtäminen kävi kuitenkin niin hitaasti, että työläiset joutuivat olemaan viikkokausia kaduilla vaimoineen, lapsineen yötä päivää, heitä ympäröivät sotilaat kuularuiskuineen ja kiväärineen.

Suuret työttömäin joukot kärsivät suoranaista nälkää. Ja kun ne eivät saa elämän välttämättömyyksiä laillisilla keinoilla, niin ne turvautuvat näpistelemisiin ja suurempiinkin varkauksiin. Aivan tavallista, sanoi Heikka, Chilessä olevan sen, että kun vain vähänkin on tilaisuutta, niin nälkäiset työläiset sieppaavat kaupoista hedelmiä ja kaikenlaisia ruokatarpeita omin lupinsa ja livistävät tiehensä. Tällaisessa tilanteessa on myös aivan luonnollista, että suuremmat varkaudet ja ryöstöt ovat päiväjärjestyksessä.

Näästä johtuu, että kaikenlaisia vaarallisia tauteja on alkanut liikkua työväestön keskuudessa, m. m. isorokko oli riehunut sillä aikaa, kun Heikka oli Chilessä, hirvittävässä määrässä, tappaen satoja työläisiä. Taudin levenemisen estämiseksi oli mainitun laivan miehistökin pakoitettu rokotettavaksi.

Huonosta taloudellisesta asemasta johtuu, että Chilen rahanarvo jatkuvasti alenee, vaikka hallitus yrittää kaikkensa estääkseen sen laskemasta. Mutta kun kerran ei hallitus kykene saamaan maan taloudellista asemaa paremmalle kannalle, eikä edes pysäyttämään alaspäin menoa, niin on aivan luonnollista, ettei se voi estää rahan kurssin alenemistakaan.

Työväestön mieliala.

Työläisten mieliala, kertoo Heikka, Chilessä olevan vallankumouksellisen. Sillä aikaa kun hän oli siellä, oli työväen kaduilla liikehtiminen ollut hyvin silmiin pistävää. Hän sattui näkemään lakkokulkueita ja kulkueen, jolla työväki ilmaisi mieltään Yhdysvaltain luokkasotavankien vapauttamisen puolesta. Kaikissa kulkueissaan työväki kantoi lukuisia punaisia lippuja ja voimalausetauluja. Soittokunnat kajahuttelivat vallankumouksellisia marsseja ja joukot huusivat eläköötä bolshevikeille ja Venäjän neuvostotasavallalle.

Chilen kapitalistit olivat varustautuneet puolestaan kaiken varalle, ollen asestettuina kiireestä kantapäähän asti. Katujen kulmissa oli seisonut vahvat sotilaspatrullit ja kun kulkueet sivuuttivat ne, niin aseet oli suunnattuina heitä vastaan ja sotilaat olivat olleet tähtäysasennoissa, käsi valmiina liipaisimissa. Pienempiä yhteenottoja oli sattunut siellä, täällä, kun vallassa olevan luokan vartijat riistivät työläisiltä punaisia lippuja ja satoja työläisiä vangittiin, mutta mitään suurempia työläisten teurastuksia ei ollut tapahtunut.

Chilessä on yhdysvaltalaisilla ja englantilaisilla kapitalisteilla paljon sijoituksia kupari- ja salpetarikaivannoissa, ja Yhdysvaltain laivasto-osasto oli ollut Antofagastan satamassa Heikan siellä ollessa, tykkien piput ollen suunnattuna kaupunkia kohden valmiina "suojelemaan amerikalaisten henkeä ja omaisuutta", jos tarve tulee.

Chilen työväki vaatii äänekkäästi kaivosten ja tehtaiden yhteiskunnallistuttamista edustajainsa kautta, joita sillä on useita maan hallinnollisissa laitoksissa, pitäen sitä ainoana ratkaisuna nykyään taloudellisten olojen paremmalle kannalle saattamisessa. Mutta työväki ei ole vielä ryhtynyt huomattavammassa määrässä aktiivisiin toimenpiteisiin vaatimustensa täytäntöön saattamiseksi, koska se näkee olevan vastassaan sangen voimakkaan ulkomaalaisen pääoman.

Saksalainen pääoma niinikään on alkanut etsiä sijoitusmahdollisuuksia Chilessä. Heikan kertoman mukaan saksalaiset viime aikoina ovat sijoittaneet suuria summia viljelyskelpoiseen maahan, jota paraikaa raivaavat asutukselle.

Minkälaisen ulkomaalaisen Chilen työläiset lausuvat tervetulleeksi?

Edelleen Heikka kertoi, että heidän kärsiessään nälkää laivalla, chileläiset satamatyöläiset antoivat heille hyvän kohtelun, kutsuen heitä kotiinsa vieraisille ja antaen heille mitä heiltä suinkin riitti. Työväestö on siellä mitä ystävällisintä ulkomaalaisille, jotka ovat sellaisissa poliittisissa ja taloudellisissa järjestöissä jäseninä, joiden toiminta on jyrkästi luokkatietoista eli vallankumouksellista.

Kuten ylläolevasta kuvauksesta selviää, ovat Chilen työläiset paljon edellä tämän maan työväestöstä luokkatietoisuudessa.

Debsin vapauttaminen ja presidentti Warren Harding

WASHINGTON, D. C., heinäk. 28 p. — Sanotaan presidentti Hardingin eilen ottaneen vastaan lähetystön, joka vaati Debsin ja muiden poliittisten vankien vapauttamista. Presidentti kuunteli kohteliaasti, mitä lähetystöllä oli sanomista, jonka jälkeen hän sanoi että poliittisten vankien vapauttaminen riippuu "visseistä tapahtumista". Tämän on oletettu merkitsevän sitä, että Debs ja muut poliittiset vangit pääsevät vapaiksi heti, kun Saksan ja Amerikan välille on julistettu rauha.

Rahapääoman ja kansan ristiriitaiset edut

WASHINGTON, D. C., heinäk. 28 p. — Morganin pankkiiriyhtymän ja Amerikan kansan ristiriitaiset edut ovat viime päivinä olleet vilkkaan mielipiteiden vaihdon alaisina täällä Washingtonissa. Niistä on keskusteltu avoimesti ja salaa. Peitetyssä muodossa ne esiintyvät esimerkiksi presidentin viimeisessä kirjelmässä kongressille, joka on merkillinen siitä, että vaikkakin siinä ensi kerran virallisesti myönnetään että farmarien asema on niin kurja, etteivät he ilman apua voi jatkaa maanviljelys-tuotteiden tuotantoa, siinä kuitenkin ilman ehtoja taaskin täytetään kaikki ne ehdot, jotka kasaantunut rahapääoma on asettanut. Ja — niinkuin viime aikoina on tullut tavaksi — kongressi tulee tekemään niinkuin sen herra ja määrääjä käskee.

Rautateiden avustaminen on niin luonnollinen asia, ettei siihen kukaan sanojaan haaskaa. On totuttu siihen, että rautatiet ottavat hallituksen rahoista aina sen mukaan kuin sanovat tarvitsevansa. Se on niin ylivoimainen historiallinen totuus, etteivät edes "edistymieliset" senaattorit, Borah, Johnson, Reed ja kumpp. — nuo nykyisen maailman kierimmät politiikot — tule sitä vastaan panemaan.

Maanviljelijäin avustaminen sitä vastoin on vallan tavatonta, eikä siihen ryhdyttäisi jollei olisi pakko. Julkisesti sanotaankin, että jollei maanviljelijöitä avusteta pääsemään jaloilleen, seuraa siitä tuho lopullisesti itse rahapääomallekin, joka on koettanutkin syrjäyttää hallituksen tämänsuuntaiset toimenpiteet tykkänään ja selittänyt että se itse, nimittäin rahapääoma, kykenee ja on halukaskin avustamaan farmareita. Mutta viime syksyn tapaukset ovat kaikille niin tuoreessa muistossa, että tämän "avustuksen" suhteen on mahdoton erehtyä. Se oli nimittäin rahapääoma, joka määräsi että teollisuus on pelastettava ja farmarit jätettävä perikadon vaaraan.

Rahapääoma antoi määräyksen viime syksynä pankeille että yhä enemmän ja enemmän pingotuksiin joutunutta luottoa on annettava teollisuuden harjottajille ja maanviljelijät koetettava pakottaa myymään tuotteensa keinotekoisesti alennetuilla hinnoilla.

Senaattori Norrisin lakiehdotus maanviljelijäin avustamiseksi on kuitenkin tuomittu kuolemaan. Se on rahapääoman mielestä liian "sosialistinen". Sen mukaan hallituksen osa ryhtyisi liikkeenharjottajaksi, joka ei kelpaa. Nyt on keksitty uusi keino auttaa farmareita, heille aijotaan lainata rahaa. Uudessa lakiehdotuksessa sanotaan, että jos farmarien käsiin jää tuntuvassa määrässä tuotteita, joita he eivät voi huonojen markkinain takia edullisesti myydä, lainataan sodanaikaisen rahanhankintakorporatsioonin varoista heille — luonnollisesti korkoa vastaan — lyhytaikaisia lainoja.

Mutta kyseenalaista, on, miten paljon tästä on apua juuri niille farmareille, jotka kaikkein pahimmin apua tarvitsisivat, nimittäin pienviljelijöille, sillä eihän pienviljelijöillä koskaan ole mitään tuotteita "tuntuvassa määrässä". Suurviljelijöitä ovat pankit aina avustaneet, kun ne ovat joutuneet pinteeseen, ja hyvin luultavaa on että tämäkin "avustus" jää kauniiksi puheeksi, jolla aina on totuttu rauhottamaan sietämätömiin olosuhteisiin vajonneet pieneläjät.

Sanovat siinäkin "pelattavan politiikkaa"

WASHINGTON, D. C., heinäk. 28 p. — Yhä lisää tulvii vastalauseita etelävaltioiden viranomaisilta, kauppakamareilta ja sanomalehdiltä sen johdosta, että hallituksen taholta ilmotettiin koko maailmalle, että Amerikassa on nälähätää. Muuan sanomalehti — demokraattinen tietysti — sanoo että koko juttu on vain yritys osottaa kansalle että "republikaanipuolue sangen jaloluontoisesti rientää kärsivän kansan avuksi".

Avustavat venäläis. oppineita

TUKHOLMA, heinäk. 29 p. — Suomalaisten oppineitten vetoaminen ulkomaitten tiedemiehiin Venäjän oppineitten avustamiseksi on kaikkialla herättänyt vilkasta mielenkiintoa.

Norjalaiset ovat heti ryhtyneet tarmokkaisiin toimiin. He ovat jo lähettäneet 10,000 markan shekin sekä lupauksen lähettää 140 tynnöriä silleja. Hollannissa ovat myös tunnetuimmat kirjailijat ja tiedemiehet ryhtyneet avustustoiminnan johtoon, samoin Espanjassa.

KOLMANNEN KANSAINVÄL. KONGRESSI

Päätös tehty Kansainvälisen suhteista eri maiden puolueisiin

MOSKOVA, heinäk. 1 p. (Kirjetieto.) — Kolmannen Internationalen kongressissa on loppuunkäsitelty kysymys suhtaantumisesta erinäisiin puolueisiin, jotka ovat pyytäneet oikeutta saada liittyä Kolmanteen Internationaleen, mutta joitten suhteen Toimeenpaneva komitea oli asettunut kielteiselle kannalle.

Näistä puolueista oli huomattavin Italian sosialistipuolue, joka Kolmannen Internationalen alkuaikoina kuului siihen. Myöhemmällä, kun tuli kysymykseen 21 ehdon toteuttaminen käytännössä, Italian sosialistipuolue kieltäytyi erottamasta keskuudestaan opportunistisia aineksia. Tällöin sosialistipuolueen konventsionissa tapahtui hajaannus ja puolueen vallakumouksellinen osa muodosti Italian kommunistipuolueen. Kominterin (yleisesti käytäntöön tullut nimitys Kommunistisesta Internationalesta) Toimeenpaneva komitea tällöin päätti ottaa Italian Kommunistipuolueen Internationalen yhteyteen ja erottaa Italian sosialistipuolueen.

Italian sosialistipuolue vetosi tästä päätöksestä tähän kongressiin. Asiasta väiteltiin pitkän aikaa ja lopuksi kongressi hyväksyi toimeenpanevan komitean toimenpiteen.

Päätöslauselmassa sanotaan kongressin pitävän toimeenpanevan komitean politiikkaa oikeana. Toisen kongressin hyväksymät 21 ehtoa päätettiin edelleenkin pitää voimassa jatettiin edelleen pitää voimassa ja jo-

Toimeenpanevan komitean pyrkimys järjestää kaikissa maissa joukkopuolueita hyväksyttiin. Italian sosialistipuolueen asiassa kongressi, hyväksyessään toimeenpanevan komitean toimenpiteet, edelleen painostaa, että puolueen on heti erotettava keskuudestaan kaikki reformistit tai muussa tapauksessa puoluetta ei voida hyväksyä Internationalen jäsenyyteen. Siinä tapauksessa, että puolue tulevassa kongressissaan suorittaa tämän vaaditun puhdistuksen, toimeenpaneva komitea velvotetaan ryhtymään toimenpiteisiin, jotta Italiassa saadaan muodostetuksi yhdistynyt Kominterin osasto.

Saksan Kommunistisen Työväenpuolueen suhteen päätti kongressi, että ellei mainittu puolue piakkoin yhdy Saksan Kommunistipuolueeseen niin toimeenpaneva komitea valtuutetaan erottamaan mainittu puolue Kominterin yhteydestä ja puolueelta kielletään myötätuntoisenkin puolueen oikeudet.

Ranskan sosialistipuolueeseen nähden hyväksyttiin päätös, jossa puoluetta vaaditaan jyrkästi toteuttamaan 21 ehtoa. Tshekko-Slovakian kommunisteihin nähden toimeenpaneva komitea velvotettiin ylläpitämään lujaa politiikkaa ja ehkäisemään puolueen joutumasta opportunismin tielle.

Kongressi jyrkästi tuomitsi ne protestit, mitä oli tehty Internationalen keskittymistä vastaan. Toimeenpanevaan komiteaan on eri puolueiden valittava parhaimpia voimiaan. Puolueitten on myös valvottava, että puolueitten poliittinen johto tulee yhä voimakkaammaksi.

Vastustavat kiinalaisten tuottamista Hawaijin saarille

WASHINGTON, D. C., heinäk. 23 p. — Kongressin alahuoneen siirtolaiskomitean istunnossa oli esillä lakiehdotus, jonka kautta koetetaan saada tuotetuksi kiinalaisia Hawaijin saarten sokeriruokoviljelysille. Lakiehdotusta vastustettiin monelta taholta. American Beet Sugar yhtiö, jolla on laajoja sokerijuurikasviljelyksiä ja sokeritehtaita länsivaltioissa, vastusti ankarasti ehdotusta sen takia, että yhtiö nytkin tuskin voi menestyksellä kilpailla hawaijilaisten sorkerituottajain kanssa.

Honolulun unioiden keskusneuvosto vastusti myöskin kahden edustajansa kautta ehdotusta, sanoen että jos saarille tuotetaan kiinalaisia, joutuvat siellä olevat japanilaiset pois sokeriviljelyksiltä ja heidän on pakko alkaa kilpailla rakennus- y. m. töissä valkoihoisten kanssa, josta olisi taaskin seurauksena se, että amerikalaisten työläisten olisi pakko lähteä saarilta tiehensä.

Ammattiopetuksen tärkeys maanviljelijöille

WASHINGTON, D. C. — Missourin yliopisto on koonnut tilastoja, joista tulee ilmi, että ammattiopetus olisi tavattoman tärkeää maanviljelijöille. Ja koska maanviljelijäin "ammatti" käsittää niin tavattoman laajan alan, eivät kansakoulujen oppimäärät riitä. Maanviljelijän täytyy, paitsi jokapäivästä maanmuokkaus-ammattiaan, tuntea vielä sen lisäksi erinäisiä tieteitä, joita ei kansakouluissa opeteta. Ja vielä kaiken lisäksi täytyy maanviljelijän olla liikemies.

Saatu tilasto osottaa, että yliopistollisen kasvatuksen saanut maanviljelijä "tekee enemmän rahaa" kuin kansakoulun käynyt ja että korkea koulun käynyt farmari niinikään rahallisiin tuloihin nähden voittaa kansakoulun käyneen.

Indianan, Illinoisin ja Iowan vuokrafarmarien keskuudessa toimitetussa tutkimuksessa selviää, että korkeakoulukasvatuksen saanut farmari saa työtuloksekseen vuosittain keskimäärin 526 doll. enemmän kuin farmari, jolla on ainoastaan kansakoulusivistys. Yliopistokasvatuksen saaneen keskimääräinen vuositulo havaittiin olevan 453 dollaria enemmän kuin korkeakoulusivistyksen saaneen ja niin ollen 979 dollaria enemmän kuin vuokrafarmarin tulo, joka on käynyt ainoastaan kansakoulun. Suunnilleen samat tulokset saatiin tiedustelussa, joka koski 635 kansasilaisen farmarin tuloja.

Nebraskassa jossa 409 farmarin tulot tutkittiin, havaittiin, että ne, jotka olivat käyneet korkeakoulua, tekivät vuodessa 32.1 prosenttia enemmän kuin ne, jotka olivat käyneet ainoastaan kansakoulun, ja yliopistollisen sivistyksen saaneet 19.7 pros. enemmän kuin korkeakoulun käyneet, joten yliopiston käyneet ansaitsivat 51.8 pros. enemmän kuin kansakoulun käyneet.

Cornellin yliopisto on toimittanut tutkimuksen niistä, joiden vuositulot nousevat yli tuhannen dollarin. Tulokset osottavat, että 5 prosenttia kansakoulun käyneistä farmareista sai nauttia työtulonaan vuodessa yli 1,000 dollarin, jota vastoin 30 prosenttia korkeamman koulukasvatuksen saaneista kuului tuohon luokkaan. Yliopiston selostuksessa arvioidaan korkeakoulukasvatuksen olevan farmarille yhtä arvokkaan kuin 6,000 dollarin 5 pros. arvopapereissa ja yliopistokasvatuksen lähes kaksi kertaa niin arvokkaan.

Tällä asialla on vielä toinen puoli, joka ei tuosta yliopiston tilastoraportista selvene. Se on se, että korkeamman koulusivistyksen saaneet luonnollisesti ovat sellaisten lapsia, joilla on varaa kouluuttaa poikiansa ylemmissä oppilaitoksissa. Hyvin harvalla pikkufarmarilla on varaa sellaiseen, ja jos olisikin, niin poika ei varmaankaan jatkaisi isänsä ammattia, sillä hän on tottunut näkemään siinä pelkästään puutetta ja kurjuutta, kun taaskin kuvittelee mielessään että pikku-liikkeenharjottajana hänellä ovat suuremmat mahdollisuudet saavuttaa hyvinvointi ja "etsiä onneaan".

Kyllä ne, jotka ovat siinä onnellisessa asemassa, että voivat käydä korkeampia kouluja, eivät oikeastaan kuulu maanviljelijöihin lainkaan. He kuuluvat maanomistajiin, ja se on toinen asia. He ovat suurtuottajia, jotka aina ovat paremmassa asemassa kuin pientuottajat, olipa kysymys minkä tavaran tuottamisesta tahansa.

PÄÄSEVÄTPÄ KOKO VÄHÄLLÄ—JOTKUT

WAUKEEGAN, Ill., heinäk. 28 p. — Eilen vangittiin Delavenista, Wis., tänne matkalla automobiililla oleva William Jennings Bryan hurjasta ajosta. Bryan koetti selittää vangisevalle konstaapelille, kuka hän on, mutta tämäpä ei tuosta ollut tietävinäänkään, kuletti vain poliisioikeuteen. Mutta siellä annettiin "kunnia, jolle se tulee" — poliisituomari puristi Bryania kädestä, pyysi anteeksi konstaapelin tolloutta ja päästi Bryanin menemään ilman muuta.

ENGLANTILAINEN ÖLJY-YHTIÖ SAANUT KONSESSIONIN PERSIASSA.

LONTOO, heinäk. 28 p. — Anglo-Persian öljy-yhtiölle, joka aiemmin kontrolloi suuria öljykenttiä etelä-Persiassa, on myönnetty oikeus eksploitata koko pohjoisosaa Persiasta, mikäli täällä on saatu teitää John Lawrence Caldwellilta, Yhdysvaltain Persian-ministeriltä, joka on täällä matkalla New Yorkiin.

UUSIA JUONIA PUNOTAAN EDELLEEN NEUVOSTOHALLITUSTA VASTAAN

Venäjän kauppavaltuuskunnan jäsenten vangitseminen Konstantinopolissa törkeä rikos kasainväl. lakeja vastaan. Englanti vaikenee

LONTOO, heinäk. (F. P.) — Neuvosto-Venäjän kauppavaltuuskunnan jäsenten vangitsemisen Konstantinopolissa kesäk. 29 p:nä brittiläisten sotilasviranomaisten toimesta otaksutaan täkäläisissä työväenpiireissä osottavan, että jälleen ollaan punomassa uusia juonia neuvostohallituksen kukistamiseksi ja että tällä kertaa siinä toimivat pääasiallisena avustajana Yhdysvallat. "Daily Herald", ollen miltei ainoa lehti, jossa huomattavammin on kiinnitetty huomiota tuohon vangitsemiseen kirjottaa sen johdosta:

"'Daily Herald'illa on hyvä syy uskoa, että taasen tehdään valmistuksia valkoisten kapinaannousun varalta Venäjällä — jota nousua tulisi seuraamaan ulkomaiden interventio ja avun antaminen valkoisille. Salaliittolaiset toivovat saavansa avustusta Ranskalta ja Amerikalta, mutta erikoisemmin Amerikalta. Tuon kapinan, jota rahastetaan suurilla summilla, pitäisi puhjeta ensi (elo-) kuussa."

"Daily Herald"in diplomaattinen kirjeenvaihtaja tiedottaa Konstantinopolissa neuvostohallitusta vastaan punotuista juonista seuraavaa:

Brittil. sotilasviranom. Konstantinopolissa tekivät kesäk. 29 p:nä sen hämmästyttävän teon, että vangitsivat Venäjän kauppavaltuuskunnan jäsenet. Sanomalehtien kirjeenvaihtajat lähettävät mailmalle huolellisesti kirjotettuja juttuja siitä kuinka muka Konstantinopolissa on hävitetty "bolshevististen salaliittolaisten pesä". Brittiläisten sotilasviranomaisten määräyksestä Venäjän kauppavaltuuskunnan toimistossa toimitettiin etsintä, kaikki siellä olleet paperit ja noin $75,000 rahaa takavarikoitiin ja valtuuskunnan jäsenet vangittiin. Valtuuskunnan johtaja Kouditsh ei ole nykyään Konstantinopolissa.

Voidaan pitää itsestään selvänä asiana, että Englannin hallitukselta vaaditaan teon johdosta selvitystä. Jollei Englannin hallitus tuomitse sotilasviranomaisten menettelyä ja hyvitä Venäjää sen johdosta, niin tilanne ilmeisestikin kehittyy kriitiliseksi. Toimenpiteellä on nähtävästi tahdottukin saada tilanne vakavaksi.

Etsintä venäläisen valtuuskunnan toimistossa pantiin toimeen kello 5:30 aamulla, jolloin joukko brittiläisiä sotilaita tunkeutui sinne. Siellä ei luonnollisestikaan ollut ketään muita kuin vahtimestari, jonka he heti vangitsivat. Valtuuskunnan jäsenten ja konttoristien saavuttua toimistoon heidät kaikki vangittiin ja tarkastettiin. Samoin tehtiin kaikille muillekin, jotka tulivat toimistoon kotitarkastusta pidettäessä.

Toimisto nuuskittiin juurtajaksain ja kaikki paperit takavarikoitiin. Puolenpäivän aikana kaikki vangitut henkilöt vapautettiin. Valtuuskunnan virkaatekevä johtaja S. Brouk ja kolme muuta valtuuskunnan jäsentä vangittiin joko asunnoissaan tai jossakin muualla. Heidät yhdessä valtuuskunnan sihteerin S. Troutshlin ja neljän muun henkilön kanssa vietiin pois kuorma-autolla ja myöhemmin saatiin tietää, että Brouk yhdessä huomatuimpien valtuuskunnan jäsenten kanssa on karkotettu takaisin Venäjälle. Etsinnän jälkeen ovat englantilaiset sotilaspolisit pitäneet valtuuskunnan toimistoa huostassaan. Teon johdosta on esitetty protesti Englannin komissionerille, mutta ilman tuloksia.

Juonia yhä punotaan Venäjää vastaan.

Ansaitsee ottaa huomioon, että tuon etsinnän ja vangitsemiset panivat toimeen englantilaiset viranomaiset yksinään. Mikäli olen saanut tietää, on Krassin pyytänyt ulkoministeriöstä tietoa ovatko lehdissä olleet uutiset tapahtumasta tosiperäisiä, mutta hän ei ole saanut vastausta. Uskon hänen nyt, kun hän on itse saanut suoraan tietoja siitä, virallisesti ja muodollisesti vaativan Englannin hallitukselta selostusta tapahtuman johdosta.

Armeijan ja diplomaattisten edustajien keskuudessa, kaikissa hallitusvirastoissa ja yksinpä ministeristönkin keskuudessa punotaan edelleen yhtämittaa juonia Venäjää vastaan. Ja juonien punojain pääasiallisena pyrkimyksenä on saada Englannin ja Venäjän välinen kauppasopimus jollakin tavalla rikki ja nämä maat jälleen vihamielisiin suhteisiin keskenään. He myöskin tekevät kaikkensa, jottei Neuvosto-Venäjä pääsisi minkäänlaiseen yhteisymmärrykseen Ranskan ja Yhdysvaltain kanssa. He ovat toivoneet, että Venäjä rikkoisi propagandaa koskevan kohdan kauppasopimuksessa ja ovat jo viittailleetkin muiden maiden hallituksille, että Venäjä on rikkonut lupauksensa ja että he voivat näyttää sen toteen. Mutta kuitenkaan he eivät voi noita todistuksia tuoda esiin. Sopimuksen allekirjottamisesta tähän päivään saakka Englannin hallitus ei ole löytänyt syytä tehdä ainoatakaan protestia taikka vaatia kertaakaan minkäänlaista selostusta Venäjän hallitukselta.

Juonien punojat tarvitsivat jotain, joka näyttäisi dramaattisemmalta. Ja Turkin natsionalistien etenemінen kohti Bosporan salmea antoi heille mielestään hyvän tilaisuuden toimia. Laitettiin liikkeelle juttuja kuinka muka Venäjän hallitus on antanut turkkilaisille määräyksen edetä ja järjestänyt heidän liikkeensä. Oli jo sellaisiakin huhuja liikkeillä, että Tshitsherin on Angoراssa. Tuo huhu on kaikkea perää vailla, mutta apulaisulkoministeri on sen kuitenkin uskonut ja edelleen pitää sitä uskottavana.

Sitten seuraa "bolshevistisen salaliiton" paljastaminen ja Venäjän kauppavaltuuskunnan jäsenten vangitseminen. Englannin hallitus ei voi avoimesti noin törkeästi rikkoa kansainvälistä lakia ja niinpä teko jätettiinkin "paikan päällä" olevan miehen suoritettavaksi, koska se voidaan silloin tuomita, jos nim. se käy tarpeelliseksi. Yhä tietystikin toivotaan saatavan selville jotakin sellaista, jonka voitaisiin tulkita rikkovan kauppasopimusta. On vaikeata kuvitella mitään vihamielisempää tekoa kuin on toisen maan virallisen valtuuskunnan jäsenten vangitseminen ja sen omaisuuden takavarikoiminen vieraan maan pääkaupungissa.

Metsäpaloja Canadassa

SYDNEY, Canada, heinäk. 29 p. — Jättiläismäinen metsäpalo, joka on raivonnut pitkin merenrantaa lounaistuulen puhaltaessa, pyyhkäsi eilen illalla olemattomiin New Havenin kauppalan, jossa oli noin 500 asukasta ja useiden tuntien ajan liekit uhkasivat myöskin Neils Harbor'a, joka on 60 mailia täältä pohjoiseen.

New Havenin asukkaat pakenivat metsään ja otaksutaan, että ketään ei ole jäänyt liekkin uhriksi. Oxford oli niinikään vähällä joutua lähellä sitä raivoavan metsäpalon uhriksi eilen.

Fredericdonista, New Brunswickirta, tuli tänne tieto, että metsäpalo on tuhonnut useita taloja Nelsonissa ja 1,000,000 dollarin arvosta puutavaraa Frazer-yhtiön sahalla.

TURISTEJA KADONNUT ITÄVALLASSA.

VIENI, heinäk. 29 p. — Viimeisten kahden viikon aikana on Salzburgin kesähuviloista kadonnut viisi miestä ja yksi nainen, kaikki turisteja, mikäli tänne tiedotetaan. Poliisit otaksuvat heidän joutuneen noilla seuduilla toimivan rosvojoukon uhreiksi.

Salaako vai julkisesti?

WASHINGTON, D. C., heinäk. 28 p. — Täällä on käynnissä agitatsionia monenkinlaista tulevan aseistariisuutumiskonferenssin "evästykseksi", vaikka vielä on neljättä kuukautta siihen, kun tuo valtojen välinen neuvottelukokous alkaa. Senaattori Borah, joka aikoinaan koetti kaikkensa saadakseen Versailles'in rauhankonferenssin istunnot julkisiksi, on nytkin alkanut puhua aseistariisuutumiskonferenssin tekemisestä julkiseksi eikä salaiseksi kokoukseksi. Mutta yleisenä mielipiteenä on ettei julkisuus voi tulla kysymykseenkään, ja erikoisesti ovat hallituksen virallisiset selittäneet että konferenssissa tulee tavattoman paljon esille kaikenlaista, jossa on "mahdoton käyttää suorasukaista diplomatiaa" — ja siis täytyy kieräillä — joka ei olisi mahdollista "kun koko maailma kuuntelee".

Kierääpä tietenkin se tulee olemaan koko peli.